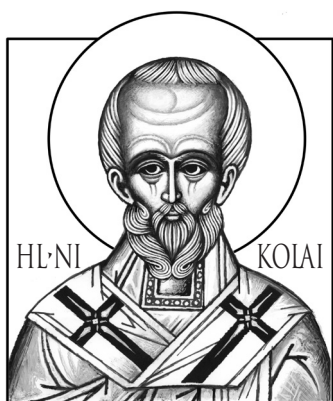

SØNDAGSKOLE

I løpet av høsten vil vi starte undervisning for barn.

Dermed tar vi opp igjen den virksomheten som ble avbrudt for noen år siden.

* * *

Søndagskolen skal undervise barn i ortodoks tro og hjelpe dem til å bli kjent med kirkens skikker og hvordan de skal oppføre seg under gudstjenestene.

* * *

De vil også få hjelp til å delta aktivt i gudstjenesten.

* * *

Undervisningen vil foregå på norsk og russisk og vil vare ca 30 minutter i første del av liturgien annenhver søndag.

* * *

TA KONTAKT
om det du har spørsmål.

Nº 3
2019

HELLIGE NIKOLAI MENIGHETS BLAD

BARNA ER MENIGHETENS FREMTID!

DÅPEN ER DERES START I KIRKEN.

Foreldre og faddere har her en stor utfordring og mulighet! Barna trenger undervisning! Det er viktig at barna får kunnskap om hva vi gjør i kirken og hvorfor vi gjør det, og hva vi tror er sant.

– Alle foreldre og faddere oppfordres til
å ta denne oppgaven på alvor!

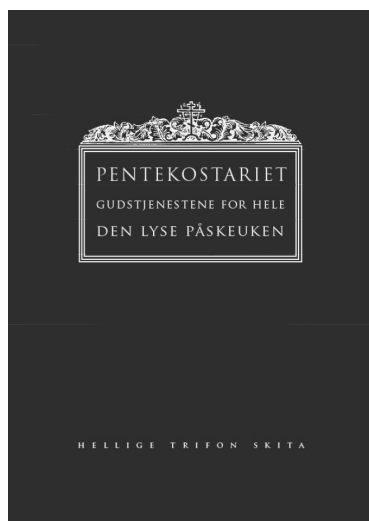
Многонациональный Православный Приход Русского Происхождения и Русской Традиции под каноническом омофором Патриарха ИРИНЕЯ Белградского.

*Hellige Nikolai kirke Tvetenveien 13, 0661 Oslo ♦ facebook: <https://www.facebook.com/groups/HelligeNikolai/>
<http://www.ortodoks.com> ♦ postgironr.: 0532 1267426 ♦ IBAN: NO91 bankkontonr.: 2050.03.19357 SWIFT: DNBANOKK
 Forstander: Arkimandritt Johannes ♦ mob.: 472 71 396 ♦ e-post-adresse: fader.johannes@ortodoks.org*

ADRESSER & TELEFONNUMMER	GUDSTJENESTER I OSLO, SANDNES, BERGEN OG HURDAL:		
hierodiakon: fader Serafim, mob. 952 40 546 leser: Ronald Worley Korleder: Torhild Agnes Svele Menighetsråd: f. Johannes (formann), f. Serafim, Torstein Theodor Tollefsen, Vera Piatrova, Ludmila Mobeck, Toska Struksnes, Ronald E. Worley. Revisjonskommisjonen: Inger-Johanne Nilssen, Torhild Svele og Svein E. Sandvold. Medlemsavgift (frivillig): kr.500,- <i>Vipps nr.: 97557</i> Hellige Trifon Skita; mob.: 472 71 396 Hl. Trifon forlag og Tidsskriftene «Tabor» og «Ortodoks Røst», www.ortodoks.org facebook.com/trifonkloster konto nr.: 2050 29 63679 <i>Vipps nr.: 539441</i> KIRKEFORENINGER OG MENIGHETER: *St. Georg i Neiden St. Georgs ortodokse kapell i Neiden starost: Oiva Jarva *Kirkeforeningen i Bergen Gudstjenestested: St. Sunniva på Florida. Starost: Sturla Olsen, tlf.: 56 33 09 05 konto: 5233.05.01006 hjemmeside: www.ortodoksibergen.no *Kristi Forklarelse i Rogaland Starost: – / konto: 3265.11.10407 Hl. Martyr Elisabets kapell Adresse: Daleveien 3, Sandnes hjemmeside: http://ortodoksstavanger.no/ *Kristi Frembærelse i Tempelet i Bodø Lonni Lepp, Martinus Hauglid: *Johnsegarden i Sogn og Fjordane Inger Johanne Enger, 6977 Bygstad Leser: Asbjørn Olav Flåm, tlf. 57 71 69 00 e-post: kboklade@online.no Hl. apost. Johannes Teologens kapell Gravplass: Helgoya kirkegård Det Ortodokse Kirkeakademiet i Oslo: fader Johannes mob.: 472 71 396 NKR representant: fader Johannes NTSF representant: f. Johannes Forum for Ortodoks Kirkesang: «De myrrabærende kvinners» forening: Kontakt: Janette Khoury kontonr.: 2050 29 66945 Ikonmaler: Ove Svele, e-post: ograsve@gmail.com Nikolaifondet: gironr. 0540 0752704 Menighetsbladet: Redaktør f. Johannes Teknisk/lay-out medarb.: Ove Nikolai Svele Korrektur: Peter Svele	DEN GUDDOMMELIGE LITURGI ► søndager kl.11:00, ukedager kl.10:00. Liturgi på norsk 1. og 3. sønd. i mnd. / kirkeslavisk og norsk 2. og 4. sønd. i mnd.		
	<i>sivil dato 2019</i>	<i>ukedag & klokkeslett</i>	Gudstjenestene er åpne for alle, men kun ortodokse troende kan ta del i Nattverden. Husk fasten og forberedelsesbønnene! Skal du ta del i Nattverden, må du komme i god tid til kirken.
	27. sept.	fred. kl. 10:00	Liturgi. KORSETTS OPPHØYELSE. Воздвижение жив. Креста.
	29. sept.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. Hl. stormartyren Evtymia den lovpriste.
	5. okt.	lörd. kl. 10:00	Liturgi i Sandnes (<i>Daleveien 3</i>)
	6. okt.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. Døperen Johannes' unnfangelse
	12. okt.	lörd. kl. 10:00	Liturgi i Bergen (<i>St. Sunniva på Florida</i>)
	13. okt.	lörd. kl. 11:00	Liturgi. Hl. Grigorij, biskop av Stor-Armenia. Hl. Mikhail, første metr. av Kiev.
	20. okt.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. Hl. Sergios og Bakkos.
	27. okt.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. Fedrene på 7. økumeniske Konsil (787 i Nikea), Hl. Paraskeva av Serbia
	2. nov.	lörd. kl. 10:00	Demetrios-lörd. Liturgi og Parastos i Sandnes (<i>Daleveien 3</i>) Дмитриевская суббота
	3. nov.	sønd. kl. 11:00	Liturgi og Parastos. Hl. Hilarion den store
	9. nov.	lörd. kl. 19:00	Liturgi i Bergen (<i>St. Sunniva på Florida</i>)
	10. nov.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. Stormartyren Paraskeva
	17. nov.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. Hl. Joannikios den store
	24. nov.	sønd. kl. 11:00	Liturgi Hl. Theodor Studites
	1. des.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. Hl. diakonene Platon og Roman
	4. des.	onsd. kl. 10:00	Liturgi. JOMFRU MARIAS INNFØRING I TEMPELET. Введение во Храм пресв. Богородицы
	7. des.	lörd. kl. 10:00	Liturgi i Sandnes (<i>Daleveien 3</i>)
	8. des.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. Hl. Kliment, pave av Roma
	14. des.	lörd. kl. 10:00	Liturgi i Bergen (<i>St. Sunniva på Florida</i>)
	15. des.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. kong Stefan av Serbia
	19. des.	torsd. kl. 10:00	Liturgi. HL NIKOLAI AV MYRA I LYKIA. Menighetens alterfest. Св. Николай чудотворец. Престольный праздник.
	22. des.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. Hl. Annas unnfangelse av jomfru Maria
	28. des.	lörd. kl. 10:00	Liturgi på klosteret i Hurdal. Hl. Trifon av Petsjenga
	29. des.	sønd. kl. 11:00	Liturgi. De hellige forfedrene
	En ortodoks kristen kan ta del i nattverden kun i en ortodoks kirke, og bør faste på onsdag og fredag, be sine bønner morgen og kveld fra bønneboken, tenne oljelampe eller vokslys og røkelse (på søndager og helligdager) foran ikonene, lese dagens tekst fra Bibelen og ta del i kirkens gudstjenester så ofte som mulig. Воскресенье — это день Господень, приходите в церковь! SØNDAG ER HERRENS DAG, GÅ I KIRKEN!		

BØKER TIL SALGS:
PENTEKOSTARIET
GUDSTJENESTENE FOR HELE
DEN LYSE PÅSKEUKEN

152 sider
stor størrelse: (304*217mm)
innb. med 2 leseband i ryggen
Pris kr. 400,- + porto

dessuten: HOROLOGIET
414 sider i stor størrelse: (ca. A4)
innb. med 2 leseband i ryggen
Pris kr. 600,- + porto

og:

DEN GUDDOMMELIGE
LITURGIEN
MED KVADRATNOTASJON

72 sider i stor størrelse: (ca. A4),
innb. med 2 leseband i ryggen
Pris kr. 250,- + porto

BESTILLES OVER E-POST:
fader.johannes@ortodoks.org

EVANGELISKE FORBILDER

av biskop Grigorij (Lebedev) av Schlüsselburg

(forts. fra MB. nr.2 2019 – avsluttes i MB. nr. 4. 2019).)

22: Men ingen kan gå inn i den sterke hus og røve hans gods uten at han først har bundet den sterke; da kan han plyndre hans hus. (Mk. 3:27).

Slik er det også i sjelens hus. Har din sterke fiende tatt bolig i den, og tatt med seg sine venner, og flyttet inn sine saker, og du ikke lenger er herre over dine ønsker og handlinger, men er blitt en trell for den som undertrykker deg, da kan du kun gjenvinne dine rettigheter om du bryter deg inn i din undertrykkers tilholdssted, griper ham og kaster ham ut. Og når du har trengt deg inn, må du gripe din hovedfiende ... Gå ikke fryktsom rundt sjelens største onde, uten å vite hvordan eller å våge å angripe ham, hugg ikke bort det lille mens du sparer det store, langt mindre du inngår kompromiss med din største plage. Nei, utstyr deg med «alt Guds våpen», bed om Guds hjelp, og gå modig ut til kampen.

23: Sannelig sier jeg dere: Alle syndere skal bli menneskenes barn forlatt, og alle bespottelser som de taler; men den som taler bespottelig mot den Hellige Ånd, han får i all evighet ikke forlatelse (Mk. 3:28-29).

Hvorfor er det slik? Har da ikke Gud allmakt slik at Han kan tilgi alt? Den Hellige Ånd er den guddommelige Kraft som fullbyrder menneskets frelse. Følgelig er forhånelse mot den Hellige Ånd en forkastelse av frelsen. Hvordan kan vel et menneske bli frelst når han forkaster frelsens redskap? Se

det er grunnen til at den som ikke anerkjenner og tar imot den Hellige Ånds nådefulle gaver ikke får tilgivelse for sin synd.

24: Den som gjør Guds vilje, han er min bror og søster og mor. (Mk. 3:35).

Kan der finnes noen større og mer henrivende vennlighet? Om du oppfyller den himmelske Faderens vilje, da blir du i den himmelske Fader en Guds sønn ved nåden. Herre! Hvordan kan et menneske bære dette? Ditt guddommelige ord griper ånden ... Det fører mennesket til usigelige høyder. Men i denne høyden er der også en tilsvarende avgrunn! ... «Det som er umulig for mennesker er mulig for Gud».

25: Se, en såmann gikk ut for å så. (Mk. 4:3).

Sæden, det er Guds ord (Luk. 8:11). Og såmannen – det er Herren. Han gikk ut i verden for å så sitt guddommelige ords sæd, livets sæd, og Han sår like til denne tid, og vil komme til å så like til verdens ende.

Slik vandrer Herren også nå usynlig omkring i verden ... Han vandrer langs stier og veier, til byer og bygder, til huser og hjemløse. Dag og natt, alltid vandrer Han og frelser menneskenes sjeler... Og hvert eneste menneske treffer Herren ved inngangen i dette livet, og hver eneste puster Han på med sin ånde... Et sødmefylt øyeblikk. Og samtidig hvilket grufullt moment!

forts. neste side ►

HELLIGE MODER MARIA (SKOBTSOVA) – NÆSTENS SAKRAMENTE

*Foretræk intet frem for kærligheden til din næste,
med mindre det fører til foragt for kærligheden til Gud*

af Inger Birgitte Berg Sebbelov

Élisabeth Pilenko, ”Lisa”, bliver født den 8. december 1891 i Riga og dør, som moder Maria (Skobtsova), i Ravensbrücks gaskammer den 31. marts 1945. Den 11. februar 2004 meddeler Det Vesteuropæiske Eksarkats Stiftsråd, præsideret af hans eminence Ærkebiskop Gabriel, at Konstantinopels Patriarkats Hellige Synode har indlemmet moder Maria blandt de hellige, sammen med protopresbyter Aleksej Medvedkov, fader Dimitri Klépine, Iouri Skobtsov og Elie Fondaminsky. Alle personer af russisk oprindelse, som levede og afsluttede deres liv i Vesteuropa i 1920-erne, -30-erne og -40-erne.

Lisa fødes ind i en adelig og velstående familie, med jorde og vinmarker omkring byen Anapa ved Sortehavet. Hendes barndom er lykkelig, hun trives ved Sortehavet, især i blæst og tåge. Hun og broderen bliver opdraget både fast og blidt, forældrene ønsker at hærde deres børn, og den nære familie kalder dem ”de små spartanere”. Tidligt vækkes hendes interesse for poesi, og i skolen udmærker hun sig ved evner for alle discipliner bortset fra musik. Om vinteren opholder familien sig i Sankt Petersborg hos moderens søster. Af hende lærer hun de fundamentale principper for lighed og demokrati. Her møder hun

Constantin Petrovitch Pobédonostsev, prokurator for den Hellige Synode (kirkeminister) og dermed skydeskive for de revolutionære. Den 12-årige pige fascineres på én gang af den gamle troende mand, der tager hende alvorligt, og i stigende grad, af revolutionen i anmarch. Hun indser, lige så ung hun er, at hun må vælge mellem Pobédonostsev og revolutionen. Hun opsøger ham og stiller ham Pilatus-spørgsmålet: ”Hvad er sandhed?” Han svarer hende, at sandheden er i kærligheden til næsten, som er tæt på os her og nu. Men at mange lider af den vrangforestilling, at sandheden findes i kærligheden til det fjerne. Hans ord husker hun, men der går mange år, før hun giver sig til at leve efter dem. I første omgang vælger hun livet i den revolutionære lejr. En episode i tilknytning til revolutionen rammer familien. Lisas far, Iouri Pilenko (1857-1906), bliver forfulgt for at have medvirket til at skjule revolutionære studerende på den skole på Jalta, han var rektor for. Hændelsesforløbet nedbryder hans helbred, og han dør kort tid efter. Lisa tolker dødsfaldet som et bevis på, at Gud ikke eksisterer. Efter faderens død tager moderen og børnene tilbage til Sankt Petersborg. Lisas studietid forløber uregelmæssigt. Hun læser Nietzsche og Marx,

forts. neste side ►

► *forts. fra forrige side «Evangeliske...»*
Gir virkelig ikke sjelens sitt gjen-svar? Vender den seg virkelig ikke mot det guddommelige kall? Er det virkelig slik at den opprøres bare et øyeblikk, men deretter skiller lag med Kristus, og atter vakler omkring på ujevne avveier?

Kraften fra Guds kall gir gjenklang i samvittighetens røst, i Kirkens formaninger, i livsforholdene... Men der er også særlige kall fra Gud som ytrer seg som direkte møter med Kristus... Sjelen må svare... det er nødvendig å gripe dette herlige øyeblikk og hengi seg til den barmhjertige Gud.

Hva er forutsetningene for å kunne svare på dette kall?

26: *Og det skjedde da Han (Såmannen) sådde, da falt noe ved veien, og fuglene kom og åt det opp... Men de ved veien er de som ordet blir sådd i, og når de har hørt det, kommer straks satan og tar bort ordet som er sådd i dem (Mk. 4:4, 15.).*

Se det er den første betingelsen for å kunne gi gjensvar: hold sjelen borte fra veien hvor fiendene kommer, hvor tusenvis av menneskeføtter tramper, hvor vinden river, hvor søppel kastes. Veien – det er livets «outside», Det er verdens avveier. Det onde, satan, er jo vår herre! Og etter ham og sammen med ham kommer alle ondskapens barn: både den triumferende syndens mangfoldige

krefter (grovhet, hardhet, voldsomhet, fordervelighet og så videre i det uendelige), og de stadig skiftende inntrykk fra hverdagslivet som spreder tankene ... hvordan skulle Guds sæd kunne slå rot og vokse opp under slike omstendigheter?

Men Guds viljes sæd har falt ned i sjelen og den triumferende synden trækker den ned under sine tunge føtter (sæden ble «trådt ned». Luk. 8:5), og fuglene – det er de adspredte tankene – plukker dem opp ... og atter blir sjelen øde og tom, veiens vinder slår den, den er kald og lider... Hold ikke sjelen ved veien. Hold den bak det gjerde som den himmelske Fader har omgitt den med (Matt. 21:33). ■

higer efter handling og opofrelse, opsøger de litterære saloner, for at komme tæt på tidens digtere, især betages hun af Alexander Blok (1880-1921, symbolistisk digter). Hun viser ham sine digtskitser, og lærer hans digte udenad. Men Blok råder hende til at flygte fra ham og den døende slægt, han tilhører. Han ønsker for hende, at hun må kunne elske en almindelig mand, der holder mere af jorden og himmelen end af alle taler, ”rimede eller ej”, om jorden og himmelen. Hun omfatter ham med en nærmest moderlig kærlighed, ønsker at hjælpe og beskytte ham. Men hun må opgive ham og gifter sig i 1910, til alles overraskelse, med Dimitri Kouzmine-Karavaïev, en ung mand af god familie, som også færdes i det litterære miljø. Lisa begejstres af hans retoriske evner, og hun ser det som sin opgave at ”give ham arbejdsdisciplin og redde ham”. Ægteskabet varer frem til 1913, hvor han emigrerer til Frankrig, konverterer til katolicismen og ordineres til præst. Samme år har Lisa et kortvarigt forhold til en mand, hun møder i sin barndomsby Anapa, og hun føder sit første barn, en pige ved navn Gayana (”jord”).

Alt imens går revolutionen videre mod sin fuldbyrkelse. Lisa har et stykke tid følt sig utilpas over udviklingen. Det forekommer hende, at de revolutionære blot holder smukke taler på en øde ø, elsker menneskeheden frem for det enkelte menneske, og i al hemmelighed er hun i færd med at fjerne sig fra flokken af oprørere og nærme sig Kristus. Hun er tilsluttet det revolutionære socialistparti, som bliver rendt over ende af bolsjevikkerne, der bemægtiger sig magten ved et statskup, den 25. oktober 1917. I 1918 flygter hun fra bolsjevismen til Anapa, hvor hun, som den første kvinde i Rusland, udnævnes til borgmester. Mens borgerkrigen mellem de Røde og de Hvide raser, bliver hun arresteret af de Hvide, mistænkt for at samarbejde med de Røde. Hun forsvaret sig så habilt, at hun undgår dødsstraf og slet og ret benådes. I løbet af retssagen møder hun en kosakofficer ved navn Danilo Skobtsov, som forelsker sig i hende, og som hun gifter sig med få dage efter benådningen.

Efter de Rødes totale sejr i 1920 begynder flugten og eksilet. Lisa genser aldrig Rusland. Danilo Skobtsov arrangerer familiens flugt. Først til Tbilisi i Georgien, hvor Lisa føder sit andet barn, en dreng ved navn Iouri (27. februar 1921). De Røde tvinger dem ud af Georgien til Konstantinopel og siden til Serbien, hvor Lisa føder sit tredje barn, Anastasia (4. december 1922). Da Danilo ikke kan finde arbejde i Serbien, beslutter han

sig for at søge lykken i Paris sammen med familien, der foruden Lisa og ham selv, nu består af tre børn og Lisas mor Sophia Pilenko.

Emigrantlivet i Paris og Frankrig i 1923 er ikke nemt. Danilo bliver taxachauffør, og Lisa har forefaldende, ofte hårdt, arbejde. Men endda er det svært at holde sult og sygdom fra døren. Ægteskabet går dårligt, og de bliver separeret i 1927. Året før, den 7. marts 1926, dør Anastasia af meningitis. Lisa våger ved sin datters sygeleje nat og dag, en grusom prøvelse, men også en åbenbaring eller snarere en Besøgelse fra Gud: ”Ved Nastias hovedgærde følte jeg, at min sjæl, hele mit liv, havde flakket om på krogede stier. Fra nu af længes jeg efter en sand, lige og ryddet vej, ikke fordi jeg tror på livet, men for at retfærdiggøre, forstå og acceptere døden. Undervejs må jeg ikke glemme min egen uværdighed. Ingen ord er stærkere end: *Elsk hinanden*. Blot må vi gå til det yderste og ikke gøre nogen undtagelser. Så bliver alt retfærdiggjort og livet forklaret. Uden dette er alt rædsel og tyngde.”¹ Datterens død bliver begyndelsen til et kald for hende, et mystisk og ufravigeligt kald fra Gud.

I Paris genfinder Lisa sine kristne rødder i den fattige emigrations Ortodokse Kirke, befriet for enhver form for verdslig magt. Hun tilslutter sig ACER (l’Action chrétienne des étudiants russes/ russiske studenters kristne aktion). I 1926 bliver hun rejsende sekretær for organisationen, og hun ser med egne øjne de russiske emigranternes økonomiske, helbredsmæssige, moralske og åndelige elendighed over alt i Frankrig. Hun føler sig forvisset om, at Gud selv har sendt hende ud blandt de elendige, og hun engagerer sig praktisk og personligt i den enkelte. Tilbage i Paris stemmer hun dørklokker og skriver artikler i emigrantpressen for at råbe folk op og få hjælp ud til de nødstedte.

Resultaterne af hendes utrættelige arbejde i ACER forekommer hende dog utilfredsstillende. Hun mener, det skyldes, at hendes offer ikke har været stort nok. Hun udgiver to bind med de helliges liv med titlen ”Åndens Høst”, hvor hun definerer sin egen vision af det monastiske liv og bekender sig til det totale offer: at tage næstens synd og lidelser på sig. Men vejen til livet som nonne ligger ikke lige for. Hun er, trods separationen

forts. neste side ►

¹ H. Arjakovsky-Klépinine ”Mère Marie Skobtsov, Le sacrement du frère”. (Cerf, 2001) p.31

i 1927, stadig gift, og hun tænker sig ikke at leve det kontemplative liv bag høje klostermure, beskyttet mod verdens hæslighed og elendighed, et sådant liv passer ikke til den "apokalyptiske tid", hun lever i. Både hendes præst og åndelige vejleder Sergij Boulgakov (1871 – 1944, tidligere marxist, udvist af Lenin i 1923, lærer på Institut Saint-Serge) og metropolit Evlogij (1868 – 1946, metropolit for Det Vesteuropæiske Ærkestift siden 17/30 januar 1922/ Eksarkat fra 1931), støtter hende i kaldet til at blive nonne. Men Danilo lader sig først overtale til skilsmisse efter metropolitens personlige indgriben. Skilsmissen bliver erklæret den 7. marts 1932, og Lisa aflægger de monastiske løfter umiddelbart efter i kirken på Saint-Serge. Metropolit Evlogij erklærer: "Jeg kalder dig Maria til minde om den hellige Maria af Egypten. Lige som hun trak sig tilbage til ørkenen efter et stormfuldt liv, så gå du ud, tal og virk i den ørken, der er i menneskers hjerte."² Således bliver Lisa til moder Maria og tager fat på sit liv som nonne i verden.

En ny handlingens tid begynder for moder Maria. Uden at eje en klink beslutter hun sig for at åbne et center for enlige kvinder. Metropoliten støtter hende med 5000 francs, og gaverne strømmer ind. Den fysisk stærke kvinde er på benene fra tidlig morgen for at hente madvarer i Paris' Haller. Hun indretter et lille kapel, som hun maler ikoner til. Den celebrerende præst er fader Lev Gillet (1893 – 1980, i dag kendt for sine bøger, signeret "En munk fra Østkirken"). De to havde mødt hinanden i ACER i juni 1929. Det første hus, Villa de Saxe i VIIe arrondissement, bliver snart for lille, og i 1934 finder moder Maria et rummeligt og praktisk hus, med plads til ca. 100, i rue de Lourmel 77, beliggende i XVe arrondissement, hvor mange russiske emigranter holder til. Huset er i ekstrem dårlig stand. Hun må så at sige skabe det fra bunden med sine egne hænder. Hun tager sig af alt det praktiske, og fremstiller ikonerne til kapellet, der er indviet til *Gudsmoders Beskyttelse*. Snart fyldes huset af alle hænde outsiders: hjemløse, arbejdsløse, prostituerede, psykisk syge, unge og gamle, enlige eller familier. De får mad, tag over hovedet og klæder. Hun modtager alle med kærlighed og medfølelse, imødekommer enhver nød og lukker øjnene for alle svagheder. Hendes engagement er totalt, nærmest grænseløst, hun kan arbejde i dagevis uden mad og søvn. Med metropolitens velsignelse skaber moder Maria, i 1935, en ny bevægelse, Ortodoks Aktion, som bliver det sociale, åndelige og

kulturelle center, hun har drømt om, og som mange, i det russiske emigrantmiljø, støtter op om: Fader Sergij Boulgakov, filosofen Nicolas Berdiaev (1874 – 1948), professorerne Constantin Motchoulski (1892 – 1948) og Elie Fondaminsky (1880 – 1942, jøde, tæt samarbejde med moder Maria i OA, kristent døbt kort tid før sin død som martyr i Auschwitz) og Féodor Pianov (1889 – 1969, moder Marias utrættelige fundraiser og højre hånd) samt fader Lev Gillet (indtil 1938, hvor han bosætter sig i England), moderen Sophia (1862 – 1962, der står ved sin datters side til det sidste), datteren Gayana (1913 – 1936) og sønnen Iouri.

Ikke alle bifalder livet, som det udfolder sig i Lourmel. Mange forarges over moder Marias snavsede og slidte dragt, hendes udtrådte sko og rygterne om, at hun stadig ryger, skriver vers og fører nattesamtaler. To nonner, moder Eudoxia og moder Blandine, der er kommet for at hjælpe hende, opfordrer til et liv i kontemplation, centreret om liturgien. Men forgæves. Moder Maria svarer dem uanfægtet: "På dommens dag bliver jeg ikke spurgt om min asketiske praksis eller antallet af knæbøjninger foran det hellige alter. Jeg bliver spurgt, om jeg gav de sultne brød, de nøgne klæder, besøgte de fængslede. Det er det,

forts. neste side ►

² Ibid. p.39;

jeg skal svare på.”³ De to nonner forlader centret for at grundlægge et nyt fællesskab, der skulle blive oprindelsen til det nuværende kloster i Bussy-en-Othe, *Gudsmoders Beskyttelse*. Moder Maria kommer heller ikke rigtig på bølgelængde med de først tilknyttede præster. Men den 10. oktober 1939, ankommer fader Dimitri Klépinine (1904 – 1944) sammen med sin kone og datter til Lourmel. Han er som sendt af Forsynet: ung, rolig, beskeden, og en sand Kristi stridsmand, i stand til at klare det vanskelige sogn, og dertil i umiddelbar forståelse med moder Maria. Kort efter følger tyskernes invasion og krigens tid med arrestationer og jødeforfølgelser. Ortodoks Aktion bliver tilflugtssted og redningsplanke for mange jøder, russere som ikke russere. Moder Maria forklarer: ”Kristus har givet mig ansvar for de mest forfulgte. Det er i dag jøderne. Altså kommer de først. Og desuden, hvad var Kristus selv af fødsel?”⁴ Fader Dimitri udsteder dåbsattester, nogle falske, andre ægte, idet flere ønsker en rigtig dåb efter den forudgående samtale med præsten. Moder Maria finder skjulesteder og arrangerer flugt. Men i februar 1943 er det slut, de bliver stukket til Gestapo af en russisk kvinde. Først bliver Iouri arresteret med en ansøgning til fader Dimitri om en dåbsattest i lommen. Fader Dimitri melder sig selv til Gestapo efter at have fejret sin sidste liturgi i kapellet. Få dage efter arresteres moder Maria sammen med flere andre af Lourmels støtter. Mændene opholder sig frem til december 43 i Compiègne lejren, 70 km nord for Paris. Selv her lykkes det fader Dimitri at fejre den guddommelige liturgi. Iouri skriver til sin mormor: ”Vi lever alle (...) i broderskab og gensidig kærlighed. Vi siger du til hinanden, og han forbereder mig til præsteembedet.”⁵ Og Féodor Pianov bevidner senere: ”Jeg vover at bekræfte, at Gud kan tale gennem et menneske. Jeg lærte ved kontakten med fader Dimitri, hvilken umådelig moralsk og åndelig støtte et menneske kan bibringe et andet.”⁶ fader Dimitri dør af udmattelse efter hårdt underjordisk arbejde i Dora, en annekslejr til Buchenwald, den 9. februar 1944, og Iouri bukker under for sygdom i samme måned, uvist hvor.

³ Ibid. p.48;

⁴ Dominique Desanti ”La sainte et l’incroyante”, (Bayard, 2007) p.189

^{5, 6, 7} H. Arjakovsky-Klépinine ”Mère Marie Skobtsov...” (Cerf, 2001) p.57

H. A.-Klépinine ”Mère Marie Skobtsov, Le sacrement du frère” indeholder, ud over det biografiske afsnit (p.15- 69), også nogle af moder Marias egne tekster og digte (p.73 – 305)

Se også: Sergei Hackel ”Pearl of Great Price” (St. Vladimir’s Press, 1981, første udg. 1965)

✧ NYE DIKT AV ✧
JON WETLESEN
NÆRVÆRETS FORRANG

MEDITATIVE DIKT

112 sider kr. 120,- + porto

bestilles over e-post:

fader.johannes@ortodoks.org

Moder Maria ankommer til Ravensbrück den 23. april 1943. Afføres sin nonnedragt, kronrages, tatoveres med nr.19263, F (Frankrig) og en violet trekant (troende). Flere udsagn fra overlevende bekræfter hendes helt usædvanlige evne til at bevare sin menneskelige værdighed trods ufattelige ydmygelser og til at indgyde enhver mod og styrke til at udholde de umenneskelige lidelser i lejren. Hun vakte Jesusbønnen til live i deres hjerter ved at bede med dem. Hun talte med dem om den russiske revolution, sine politiske, sociale og, ikke mindst, religiøse erfaringer. Læste og tolkede skriftsteder fra en *kristen manual*, som det var lykkedes én at skjule for vagterne. Broderede ikoner med stjalne garner fra strikkeværkstedet, den sidste fremstillende Gudsmoder med den Korsfæstede Kristus i sine arme. Selv den ildevarslende røg fra krematoriets skorsten formåede hun at forvandle til håb: ”Denne røg er kun mørk og truende i begyndelsen, efterhånden som den stiger op, forvandles den til en let sky, som forsvinder i det uendelige rum, lige som vore sjæle, der løsriver sig fra denne syndige jord, og som, efter en let flugt, suges ind af evigheden til et nyt og lykkeligt liv.”⁷ Ingen prøvelser, hverken fysiske eller psykiske, fjernede hende fra Gud. Til det sidste, berettes det, levede hun som på to planer: med de andre og, ligesom over dem, i uophørlig bøn, i samtale med Gud. Efter næsten to år i lejren, den 31. marts, Påskelørdag, 1945, bliver hun, formodentlig i en anden kvindes sted, gasset i Ravensbrück. Én måned og ni dage før våbenstilstanden. Vi mindes hende i Kirken den 31. marts og den 20. juli, på den hellige Elias dag, sammen med de hellige martyrer fader Dimitri, Iouri Skobtsov og Elie Fondaminsky. ■

Hellige moder Maria bed til Gud for os!

EN PLATTFORM FOR LIVET

Da Siri Sande var 19 år, fikk hun innskyttelsen å gå i den russiske, ortodokse kirken. Der har hun blitt, og det har betydd alt.

av Turid Sylte og Erlend Berge (foto) fra Vårt Land

– Slik jeg ser det er oppstandelsen The Big Bang i menneskehetens historie.

Siri Sande har tatt frem en tjukk bok for å vise et bilde av en freske.

Det er lett å tenke at her er hun i sving både som arkeologen, kunsthistorikeren og den ortodokse troende.

– Kristi oppstandelse betyr at han gikk ned i dødsriket. På ortodokse monumenter ser du ikke at han stiger opp av graven. Han går ned rett og slett.

Og dermed gjenoppreises alt, ikke bare mennesket, men hele naturen, ifølge ortodoks tro. Hun peker på bildet.

– Her er han. Dødsriket er totalt åpent. Her nede er mange åpnede låser, og der ligger døden svinebundet under Jesu føtter. Det han gjør, er å rive Adam og Eva ut av gravene. I alt dette heter det at han nedtrappet døden ved døden, slik man synger det i påkehymnene i Den ortodokse kirke.

UNORSK

En mild vind rusker i det lange gresset bak det gule huset hun eier i Arendal. Litt nede i gata står en blå bil med italienske skilter. Det er bare noen uker siden hun med sine to hunder kjørte hele veien fra Roma der hun bor. Underveis fikk hun tarmslyng. Den 75-årige professoren i arkeologi har høy smerteterskel og kjørte helt fram før hun oppsøkte lege og straks ble operert.

– Men nå er det siste gang altså, for det var ikke så godt. Jeg må kjøre bilen hjem, men neste gang blir det fly.

Nå står hun i kjøkkenet og lager te, mens hunden Nina løper rundt lett nysgjerrig. I stuen står et stort maleri hun hadde med fra Roma, men hun trenger en spesiell stige for å henge det på veggen over trappen opp til stuen. På veggen er det arvede bilder, kjøpte bilder, historie fra Arendal, en tegning fra Forum Romanum der hun har jobbet som arkeolog, og et bilde av Antonius' fristelse med mange djevlerv på.

– Jeg er blitt ganske unorsk på mange måter. Når jeg leser italienske aviser får jeg mye mer input. I Norge er det mye de samme meningene. Vi er helt dominert av Amerika. Å være medlem av Den ortodokse kirke, har også gjort noe med meg. Når du omgås folk som er

varme tilhengere av Vladimir Putin og til og med Bas-hir al-Assad, kan du ikke bare si: «Å, dere er hjernevasket. Hvordan kan dere stemme på disse redselsfulle mennene?»

Siri Sande¹

Professor i arkeologi ved Det norske institutt i Roma. Emeritus fra 2010.

75 år. Bor i Roma. Oppvokst i Oslo.

Studerte arkeologi og kunsthistorie. Har hovedsakelig arbeidet med romersk kunst og arkitektur. Deltok i den skandinaviske utgravningen og publiseringen av Castor og Pollux-templet på Forum Romanum.

Ble medlem av Den ortodokse kirke i 1962 og var første norske som ble ortodoks.

Datter av dikteren Jakob Sande.

forts. neste side ►

¹ Hun var i 3 perioder starosta/formann i hl. Nikolai menighet.

- Sande har fått det hun kaller et mer fasettert syn.
- Putin er en mann som i hvert fall kalkulerer og tenker framover. Trump er bare fra det ene øyeblikket til det andre. At Putin er farlig for Norge, tror jeg er visvas. Amerikanerne har ti ganger så mye våpen og penger som russerne.
 - *De driver og blander seg inn i valg i andre land ...*
 - Ja, de blander seg inn i alt ... du mener russerne? Det gjør amerikanerne også. Det kan godt hende russerne har forsøkt seg, men det er ingenting mot hva amerikanerne gjør.

INNSKYTELSEN

- Hun er født i 1943 og vokste opp i Oslo, men kaller Arendal et ankerfeste. Der bodde mormoren. Sandes far var Jakob Sande, dikteren som har skrevet salmer som «Det lyser i stille grender» og «Du som låg i natti seine», og folkekjære dikt som «Då Daniel drog». Begge foreldrene var lektorer. Faren underviste i norsk og historie. Moren Solveig Ytterlid, var lektor i fransk og norsk. De giftet seg før datteren ble født, og ble tidlig separert. Foreldrene hadde masse bøker, om historie, geografi og arkeologi, og var opptatt av å utvide horisonten hennes. Sande var 19 år da hun oppsøkte den russiske, ortodokse kirken som holdt til i krypten under Majorstuen kirke.
- Jeg fikk en innskytelse, og så bare gikk jeg. Menigheten Hellige Nikolai ble startet av russere som kom til Norge i etterkant av revolusjonen i 1917. De fleste kom fra Arkhangelsk. Mange var russiske damer som minnet henne om bestemoren.
 - Så jeg gled umiddelbart godt inn i miljøet.

KJERRINGA I KJELLEREN

- Hun var den første norske som konverterte, men gjør ikke noe nummer ut av det selv. Det kaller hun en tilfældighet. 19-åringen ble myrrasalvet og innlemmet i Den ortodokse kirke.
- Det var et stort øyeblikk, selvfølgelig, for da kunne jeg gå til nattverden. At foreldrene mine ikke var med, gjorde meg ingenting. Jeg har aldri vært noen misjonerende type. Det er ikke Den ortodokse kirke heller. Derfor synes jeg jeg også vi kan være gammeldagse, fordi vi tvinger ingen. Vi er ikke sånne som griper folk i frakkekragen og spør hvordan de har det med Jesus.
 - *Samtidig mener ortodokse at dette er den sanne kirken?*
 - Det mener jeg også. Og det mener vel katolikkene om sin kirke. Enhver er salig i sin tro, sies det. Da får det være sånn, og så får Gud i siste instans finne ut av det.

Jeg tror ikke Gud har skapt en masse mennesker fordi de skal gå fortapt.

- *Hva var det du særlig festet deg ved?*
- Jeg festet meg egentlig ved alt. Jeg var ikke av den sorten mennesker som leser mye og går rundt og tenker: Skal jeg gjøre det og det. Det var nokså spontant, faktisk. Hun tror det har betydning at hun vokste opp i 1950-årene da en kollektiv virkelighet preget Norge.
- Arbeiderpartiet styrte eneveldig, og vi skulle alle sammen hjelpe til å bygge opp landet. Jeg kom fra én kollektiv virkelighet og gikk til en annen kollektiv virkelighet, nemlig Den ortodokse kirke. For et mer moderne menneske, en individualist, tror jeg det er mye vanskeligere. Det var ikke snakk om at jeg ikke likt ditt og ikke datt. Hun understreker at når Den ortodokse kirke tenker kollektivt, går det langt utenfor en norsk ramme.
- Hovedmassen av de troende bor i land hvor man er veldig verdikonservativ. I tillegg til de levende, omfatter kirken også de døde. Vi har ikke noen pave som kan befale, derfor er tradisjonen spesielt viktig. Med denne bakgrunnen er Den ortodokse kirke er ganske konservativ organisasjon. Man kan ikke forvente kvinnelige prester der.
- *Er det utfordrende for deg?*
- Jeg har aldri møtt en kvinne som har hatt lyst til å bli ortodoks prest, og nesten ikke en mann heller. Den vanlige, ortodoks prest representerer nærmest et lavstatusyrke, i motsetning til i Norge hvor presten var embetsmann. Det som teller i Den ortodokse kirke er den hellige person, og alle kan bli hellige, menn såvel som kvinner.
- *Du har ikke opplevd kvinnens posisjon som noe mindreverdige?*
- Jeg vil si snarere tvert imot. Jeg tenker på Den ortodokse kirke som en av disse svære barokkoperaene med masse effekter, med hele maskineriet styrt av en gammel kjerring nede i kjelleren. Det er den kjerringa som teller. Hun representerer på mange måter flertallet. Så jeg har aldri følt meg diskriminert. Jeg har ikke vært medlem av menighetsrådet en gang. Det kan man som kvinne. Jeg har kun ønsket å bidra med det jeg kunne, og det var sangen, hovedsakelig. I tillegg har jeg forsket litt på ting som har med ortodoksien å gjøre.

INTRIGER

I Roma går Sande nå i den greske kirken. I begynnelsen tilhørte hun den russiske, og var aktivt med og sang i koret. Hun ble godt kjent med menigheten, og også innlemmet i deres intriger. Den russiske menigheten skiftet

forts. neste side ►

jurisdiksjon minst to ganger, det vil si hvilken del av den ortodokse kirken den er tilknyttet. I den greske kirken synger hun ikke og vet mindre hva som rører seg.

– Min nygresk er ikke så god at jeg kan følge med på hva de måtte ha av intriger. Jeg føler meg nokså på sidelinjen, og synes det er litt behagelig etter såpass mange år hvor jeg har vært involvert.

Sande mener at nasjonalismen er Den ortodokse kirkes akilleshæl.

– Folk tar med seg ting fra sine hjemland som de mener er typisk ortodokse, men som egentlig bare er lokale varianter. Disse spenningene er overalt.

I tillegg har politikk og erobringer preget historien om kirken, og gjør det fortsatt, for eksempel i Ukraina. Sande forteller om en italiener hun møtte nylig som var kritisk til pavemakten i Den katolske kirke og vurderte å bli ortodoks. Han snakket med representanter for ulike ortodokse kirker.

– Det endte med at han kom tilbake og sa at han klarer ikke Den ortodokse kirkes anarkistiske karakter. Så han fortsatte da som katolikk.

4 raske

Gud er: Den hellige treenighet

Jeg kan ikke leve uten: Den ortodokse tro

På min gravstein skal det stå: Navn og dato, det får holde.

Boken alle må lese: Det måtte være ABC-en, så også analfabeter kunne lære å lese.

I disse selfie-tider vil jeg anbefale et lite dikt av Emily Dickinson som heter *I'm Nobody*.

RYTMEN

Selv har hun aldri angret på at hun gikk inn i Den ortodokse kirke. I praksis handler troen om å gå til gudstjeneste hver søndag så sant hun kan, og om faste. Fasteperiodene med vegansk kost utgjør tre måneder av året. I tillegg faster hun døgnet før nattverden.

– I disse tider med mye tale om lavt fotavtrykk, er vi paradoksalt nok veldig moderne, sier Sande.

Hun synes mange er så opptatt av mat og trening at sport- og fitness er blitt «vår nye religion».

– Og der er det ikke nåde, altså. Du kan bare prøve å kaste religionens regler fra deg, men de kommer bare tilbake til deg bakveien.

Sande mener fasten er langt fra like streng. Den gir tilgivelse, og har en start og slutt. Å skrive er også en del av forberedelsen til gudstjeneste. Hun synes det er ver-

difullt, men det kommer an på presten hvor gode råd du får. Som ortodoks vil hun kalle seg praktiserende kristen, ikke personlig kristen.

– Noen vil si at du blir som en automat. Etter min mening er det en styrke, fordi det er perioder der du ikke er så religiøs. Men da har du denne rytmen du følger. I protestantismen handler det så mye om hva du føler. I Den ortodokse kirke er det ikke så viktig hva du føler, men hva du gjør.

En strømning som ble viktig i Den ortodokse kirke i senantikken, var hesykasmen. Den la vekt på mystikk, og at det krever bønn og kontemplasjon å nærme seg kjennskap til Gud. Én periode ble den stemplet som kjetteri. Senere ble motstanderne regnet som kjettere. Sande mener at hesykasmen fordrer et liv i kloster. Selv er hun mer opptatt av hvordan alminnelige mennesker kan forholde seg til læren om guddommeliggjørelse.

– Vi er vesensforskjellige fra Gud. Men vi kan nærme oss Gud, og der er det mange forskjellige stadier. Det virkelig store oppnår en simpelthen i et liv i forsakelse. I den vanlige verden er det så mye som distraherer, så hvis du ikke er et eksepsjonelt menneske, når du ikke de store høyder. Sande regner seg som en gjennomsnittlig, praktiserende ortodoks.

– Jeg forsøker å gjøre litt, men askese er ikke noe for meg. Jeg liker å ha en videre horisont, rett og slett.

INN FRA SIDEN

Mens Den katolske kirke har lagt stor vekt på moralregler, finner Sande en frihet i Den ortodokse kirke. Hun tror det handler om innflytelsen fra den klassiske kulturen som preget Bysants, det østlige romerriket. Selv om kirkefedrene tordnet mot skjønnhet og sensualitet, mener hun den klassiske kulturen ga folk rom til å utfolde seg.

– Man kunne tillate seg å skrive kjærlighetsromaner og erotiske dikt, bare man forholdt seg til de klassiske modellene. Geistligheten kunne ikke si noe, fordi de gikk i samme klassiske skole og hadde samme plattform.

Kanskje ville hennes far, Jakob Sande, hatt det lettere i Den ortodokse kirke. Han fikk krass kritikk fra deler av kristenfolket i Norge. En skrev at det gjorde vondt i en kristensjel å lese diktene hans. Jakob Sande var medlem av Den norske kirke hele livet, men ikke særlig glad i vekkelseskristendom.

Diktet Hymne, «Du som låg i natti seine» har blitt brukt stadig mer i norske kristne sammenhenger. Det tror Sande ville gledet hennes far. Hun mener at faren hadde en

forts. neste side ►

DÅP:

*Diana Bogdanova, datter av Aleksandr
og Olga Bogdanova Oslo 19. mai 2019

DÅP:

* Anastasia Yordanova, datter av Martin
og Yoana Yordanova Sandnes 3. aug. –19

DÅP:

*Maya Popa, datter av Stela Popa og Jorge
Murcia Bergen 10. aug. 2019

GAVER INNKOMMET TIL KIRKEN

Givere til Hl. Nikolai menighet får skattefradrag for gaver til menighetens konto.
Ønsker du skattefradrag på dine gaver må navn, adresse og personnummer oppgis.
Man får skattefradrag på gaver fra 500 kr. til 50 000 kr. i løpet av et året.

GAVER INNKOMMET PÅ MENIGHETENS KONTO: 2050 03 19357

Vi fortsetter innsamlingen til kirkebygget i Oslo slik vi tidligere har informert om (jfr. menighets blad nr.2 2014, s.13) ifølge vedtak på Medlemsmøtet, og vi ber om forsterket innsats og generøsitet for å fullføre kirkebyggsprosjektet vårt.

Mange har fast utbetaling fra konto, og flere nye gavegivere oppfordres til å komme på «banen» slik at vi kan realisere vår plan. Mange takk til alle dere som har sendt gaver på menighetens konto!

GAVER TIL MENIGHETENS KONTO SIDEN SIST: L Hovstø 3200 N Moflag 2000 M Kvalheim 1850 Vallset sokn 910
L P Kleven 800 St & M Olsen 3100 I-J K Enger 2000 Y Yordanova 500 O G Svele 6000 E Struksnes 2000 T Struksnes 2000
Th Stange 1600 A Z Morch 2000 St Jerotic 1500 Th Såheim 4000 J Chaffin 1200 L Polykarpova 1500 R Worley 13000
J Wetlesen 1500 J Khoury 7000 S Jankovska 400 S Syvertsen 14300 L Germatsion 1500 Z Ranisavljevic 2000
K Andersen 1000 O Jarva 500 A Semakoff 500 I Nordbø 250 L Standnes 700 H O Wingerei 1000 P Putiy 500
Å Hessø 2000 P Markanovic 700 Joukoff-Kalamaki 1000 E Titova 1000 T Shpak 5000

FRESKER: J Chaffin 2500 D Markeng 1000

ANDRE GAVER: Fra S. Syvertsen har vi mottatt stellebord med utstyr for spedbarn.

– HJERTELIG TAKK FOR ALLE BIDRAG !

► forts. fra side 10. «En Plattform for Livet...»

religiøs åre. Mange av diktene spiller på bibelske motiver. Selv synes hun diktet «Då Gud heldt fest i Fjaler» viser noe av dobbelheten som lå i diktene hans. Faren beskrev lengselen til «hjemlandet» i vest, men ble boende østpå. – Hans landskap i Fjaler falt på en måte sammen med det bibelske. Du ser apokalypsen, men altså på Vestlandet.

Det ble en slags dobbeltekspnering, sier datteren.

Selv spør hun om det er mulig å velge tro. For henne ligger nåden i at hun plutselig begynte å tro.

– Jeg må sitere en italiensk skuespiller som sa at troen kom helt stille inn fra siden. Plutselig var den en plattform under ham hvor han stod resten av livet. Det var sånn med meg også. ■

► forts. fra side 12. «Erkeengelen Mikael...»

sede kraft og energi skal frigjøres, at verden skal antennes med Helligåndens ild. Det er åndsliv, og det er i dette at englene, de gode åndene, skal hjelpe oss.

For vi står ikke alene i kampen for det gode og mot det onde. Gud sender sine engler for å hjelpe oss, liksom han hjalp Gideon mot midianittene, mot overmakten. Englene er satt til å tjene for vår frelse, dvs. lede oss frem til Gud, som er vår frelse.

Kirken lærer det som Jesus har fortalt oss, nemlig at hvert enkelt menneske har fått en verne-engel som skal hjelpe og beskytte oss. «For Han skal gi sine engler befaling om deg, at de skal bevare deg på alle dine veier» (Ps. 91:11), leser vi i Davids psalme. Og Herren har selv klart sagt: «Se til at dere ikke forakter en av disse små! For jeg sier dere at deres engler i himmelen ser alltid min himmelske Faders åsyn» (Matt 18:10). Kirken lærer at hvert enkelt menneske har fått en slik verne-en-

gel, og at forholdet mellom mennesket og verne-engelen er som et familieforhold, at der er et ubrytelig bånd mellom dem. Hva mennesket enn gjør, er engelen der og forsøker å lede oss til det gode. La oss derfor huske på dette, la oss ikke glemme bønnene til vår verne-engel, la tanken på at han alltid er der være oss til oppmuntring og inspirasjon til det gode. Da vil vi lettere holde oss på den smale vei og nå frem til den åndelige verden hvor Gud alene er lyset. Ham være ære! ■

returadresse:

HELLIGE NIKOLAI KIRKE

Tvetenveien 13, 0661 Oslo

B

ERKEENGELN MIKAEL OG DE HIMMELSKE MAKTER

Vi feirer og minnes erkeengel-
en Mikael og de andre erke-
englene og alle de himmelske,
ulegемlige krefter flere ganger i
året, selv om det i lengre tid ikke
har vært «in» å tro på engler, det
ble ikke regnet som seriøst. For
mange i vårt samfunn skulle
kristendommen helst fokusert på
samfunn, politikk og psykologi,
i stedet for tro og fromhet. Men
dette endrer seg, og nå er engler
atter i fokus. Men den ortodok-
se kirke har alltid holdt fast på
troen på engler og åndevesener,
at de er en vesentlig del av vårt
verdensbilde, noe vi verken kan
eller vil gi slipp på. Og vi tror fak-
tisk at verden består av to deler:
den åndelige og den materielle. Å
late som om den åndelige verden
ikke finnes, er det samme som å
innsnevre vår verden, bare for-
holde seg til den ene halvdel.

Trosbekjennelsen fra fedrene
i Nikea og Konstantinopel sier
at Gud skapte «himmel og jord,
alt det synlige og usynlige», og i
Jobs bok står det: «Hvor ble jor-
dens støtter rammet ned, eller
hvem la dens hjørnestein, mens
alle morgenstjerner ble til, rop-
te Guds engler av fryd» (38:6-7).
Englene ble skapt før vår verden.
Kirken lærer også at det finnes et
hierarki blant englene, og at dette
er delt opp i ni klasser. Serafene
er de øverste og englene er de
nederste. De sju erkeenglene er
en egen klasse. Blant disse kjen-

ner vi kanskje best Gabriel og
Mikael. Mikael er fører for engle-
hæren. Det er han som skal lede
Guds hær i det endelige slaget
mot satan og det onde. Satan og
hans demoner er falne engler.

Den åndelige verden er skapt
av Gud på samme måte som vår
materielle verden er det. Den ån-
delige verden er derfor like reell
som vår, den er ikke noen fantasi
som kan styres og endres av våre
ønsker og innfall, den befinner
seg ikke bare i vår fantasi, våre
tanker eller vår psyke. Den er
virkelig og reell, den er et fak-
tum. Den styres av sine egne lo-
ver og regler, sin indre mekanikk
og «naturlover», på samme måte
som den verden vi lever i. Det
har ofte blitt sagt at englene er
en del av gammel mytologi, noe
som tilhører et gammelt verdens-
bilde som vi ikke trenger overta,
noe vi kan gi slipp på. Noe vi kan
av-mytilogisere. Men det sier seg
selv at ettersom det ikke er vi som
har skapt den åndelige verden,
ligger det heller ikke i vår makt
å fjerne den. Tvert imot, om vi
ønsker å innrette oss best mulig
og komme lengst mulig i livet,
må vi også orientere oss i forhold
til den åndelige dimensjonen, bli
kjent med dens geografi så å si,
dens indre lover, muligheter og
begrensninger, ellers kan det gå
galt og vi farer vill.

Ettersom det har blitt så van-
lig å regne den åndelige verden til

våre tanker og følelser og fantasi,
har det også blitt vanlig å betrak-
te de åndelige foreteelser som
uvirkelige, som mindre håndfas-
te og konkrete. Det gjelder også
synd og nåde – for det hører også
til den åndelige sfære. Men i vår
tid har begge disse begrepene
blitt temmelig diffuse. Men også
synd og nåde som åndelige stør-
relser er reelle og virkelige, og
for å komme til rette med dem,
må vi vite hva vi snakker om og
hvordan vi skal forholde oss til
dem. Vi har et begrep som «åndsliv»,
og til vanlig mener man med
det: litteratur, kunst, vitenskap.
Men egentlig er jo dette bare se-
kundære aspekter av det sanne
åndslivet. Der finnes ikke noe liv
uten ånd, uten ånder, uten Helli-
gånden. Det virkelige åndslivet er
derfor livet med og i Guds Hel-
lige Ånd. Åndslivet er ikke bare
våre intellektuelle interesser, det
er vår forbindelse med og felles-
skap med den åndelige verden.

Vi tror også at det åndelige er
overordnet det materielle, at ån-
delig trening og utvikling både
er mulig og ønskelig, ja nød-
vendig. Vi tror at verden og vår
eksistens har et åndelig mål, at
den materielle verden skal ånde-
liggjøres. Vi tror ikke at den ma-
terielle verden skal tilintetgjøres,
men at den skal frigjøres, og det
innebærer at den materielle ver-
dens inntestengte eller nedfros-

forts. på side 11 ►